

Н. Черкасова

ВІДОБРАЖЕННЯ ТРАГІЧНИХ ПОДІЙ ГОЛОДОМОРУ В УКРАЇНСЬКОМУ КІНЕМАТОГРАФІ

N. Cherkasova

REPRESENTATION OF THE TRAGIC EVENTS OF THE HOLODOMOR IN UKRAINIAN CINEMA

Український кінематограф намагався відтворити історичну трагедію 1932–1933-х років на екрані, але фільмографія на означену проблематику достатньо обмежена. У вітчизняних стрічках означена проблематика яскраво проявилась у період перебудови.

Першими до болючої теми Голодомору звернулися українські режисери-документалісти. Документальний кінематограф другої половини 1980-х років — початку 1990-х років розкриває правду про історичне минуле, викриває природу тоталітаризму, намагається зафіксувати драматичні свідчення про штучний голод. На цьому початковому етапі документування трагічних подій 1932–1933-х років предметом зображення є реальні факти. Протягом 1988–1998 років було створено близько десяти документальних стрічок про Голодомор, різних за своєю мистецькою цінністю, авторською позицією, способом розкриття теми. Серед фільмів, присвячених трагедії Голодомору 1932–1933-х років в Україні — документальна стрічка Сергія Лисенка «Великий злам» (1993), документальний цикл Володимира Георгієнка «Українська ніч 33-го» (1994–1998, у чотирьох частинах як етапи сприйняття Голодомору: «Страх», «Жах», «Гільйотина», «Справа Грушевського»), документальне розслідування масштабу і причин Голодомору Сергія Буковського «Живі» (2008), але, на жаль, вони не дійшли до масового глядача в Україні.

Кіномитці насамперед займаються фіксацією і дослідженням реальних людських доль та характерів. Режисери вирішують проблему репрезентації за допомогою використання різноманітних свідчень, кіно-, та фотодокументів, про голод переважно говорять, аніж показують його на екрані. Живим свідкам надається можливість говорити про себе самим, звільнитися від ідейних, моральних обмежень, ствердити справедливність.

Ігровий вітчизняний кінематограф також займається архівізацією історії. Однак страждає на своєрідну інерційність, внаслідок чого відстає на кілька років від більш оперативних документалістів. В українському ігровому кінематографі приголомишила тема штучного голоду з'явилася на початку 1990-х років, коли вийшла дебютна стрічка режисера Олесь Янчука «Голод 33» (1991). Дослідження фактів та подій, що замовчувалися десятиліттями, можна знайти в ігровій картині Миколи Мащенко «Пієта» (1993). Подальше осмислення найтравматичніших епізодів української історії 1930-х років відбудеться в ігровому національному кінематографі значно пізніше. Сценарист і режисер Олесь Санін у драмі «Поводир» (2013) звертається до аналогічного історичного періоду, проте не ставить перебіг Голодомору в центр своєї кінооповіді. За змістом до певної міри можна вважати фільм Саніна продовженням «Голоду 33» (1991), обидва апелюють до подій початку 1930-х років та прагнуть зобразити радянські злочини проти українського народу. Але вони сильно відрізняються у відтворенні на екрані страху і відчаю від голоду.

На сучасному етапі в українському кінематографі зростає кількість фільмів національної та історичної проблематики. Але такий невеликий перелік вітчизняних

фільмів про жакливі сторінки власної історії свідчить, що для українських кінематографістів Голодомор досі залишається «білою плямою» в ідейному та мистецькому сенсі.

Р. Нікулін

ВПЛИВ КОМЕДІЙНОЇ ЕКСЦЕНТРИКИ НІМОГО КІНО НА СУЧАСНИЙ КОМЕДІЙНИЙ ТА ПРИГОДНИЦЬКИЙ КІНЕМАТОГРАФ

R. Nikulin

THE INFLUENCE OF COMEDIC ECCENTRICITY ON MODERN COMEDY AND ADVENTURE CINEMA

Історія кінематографу свідчить про періоди виняткового творчого розмаїття, одним з яких є епоха німого кіно. Ексцентричність цього періоду відображалася не лише в незвичайних сюжетах та вражаючих ефектах, але й у стилі режисури та акторській грі. Відомі режисери та актори такого періоду, такі як Фріц Ланг, Фрідріх-Вільгельм Мурнау, Еріх фон Штрогейм, Девід Ворк Гріффіт та інші, внесли незабутній вклад у розвиток кінематографу.

Ексцентрична природа німого кіно проявлялася в інноваційних підходах до режисури та кадру. Режисери часто використовували нестандартні камерні кути, рух камери, монтажні техніки, що створювали неповторну атмосферу та естетику. Ці техніки визначили не лише спосіб наративу, але й візуальне сприйняття фільмів, що вплинуло на пізніші покоління режисерів і візуальних художників.

Сучасне екранне мистецтво не може уникнути впливу ексцентричності німого кіно. Елементи акторської гри, режисури та візуальної естетики того періоду знаходять своє відображення в сучасних фільмах. Від стилізованих чорно-білих картин до використання незвичайних камерних кутів і монтажних рішень, вплив німого кіно відчутний у різноманітних аспектах кінематографу.

Завдяки творчому спрямуванню та експериментам, здійсненим у період німого кіно, сучасні режисери та актори знаходять натхнення та вчаться відкривати нові можливості в кіноіндустрії. Цей вплив, хоч і невидимий на перший погляд, залишає свій слід у формуванні кінематографічної культури та мистецтва загалом.

Епоха німого кіно визначилася не лише захопливими драмами та епічними пригодами, але й неперевершеною комедійною ексцентрикою, представленою такими майстрами, як Макс Ліндер, Чарльз Чаплін, Бастер Кітон, Гарольд Ллойд та іншими. Вони створили не лише неповторні образи, але й вплинули на розвиток комедійного та пригодницького кіно, відображаючи елементи гумору, шарму та пригод.

Однією з особливостей німого комедійного кіно є високий рівень фізичного гумору та ексцентричних акторських витончених рухів. Великі майстри цього періоду, такі як Бастер Кітон та Чарльз Чаплін, вражали глядачів не лише своїми незвичайними пригодами, але й захоплювали їх сміхом через несподівані ситуації та винахідливі трюки. Цей стиль комедії, що базується на фізичному гуморі, став одним із головних підґрунть для подальшого розвитку комедійного кіно.

Крім того, німі комедії також відзначалися високим ступенем експериментів у сценаріях та режисурі. Режисери, такі як Макс Ліндер, Бастер Кітон, Чарльз Чаплін та Гарольд Ллойд, впроваджували нові техніки зйомки, що дозволяли ще більше підкреслити гумористичні елементи фільму. Це створювало унікальну динаміку та ритм у комедійних стрічках, що вразили та захоплювали аудиторію.